

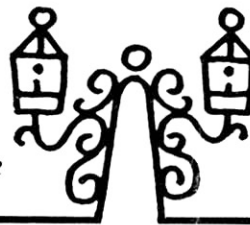
Vanhat seinäpuhelimet, joita paljon muun ohessa on vielä perjantain näytteillä Suomen puhelimen 100-vuotisnäyttelyssä Oulun pääpostitalossa, palauttivat mieleen, että sellainen oli meidänkin kotipuhelimemme kuusikymmentä vuotta sitten. Kuvittelen nimittäin muistavani sen ensimmäisen puhelimenme, on olevinaan aivan selvä mielikuva. Se ajoittui joko syksyyn 1917 tai sitten aivan päivälleen helmikuun 1918 toiseen päivään. Myöhempi se ei voi olla, koska tuon helmikuun päivän iltana "sentraali" roihusi tulena ja savuna ilmaan. . .

Paljon myöhemmin veivasin itsekin joskus sellaisia koristeellisia seinäpuhelimia, jotka säilyivät aika pitkään maa-laiskauppojen ja talojen perähuoneissa. Koulupoikana en kyllä paljonkaan joutunut tekemisiin puhelimen kanssa, milloin se eteisemme seinässä oli, sillä ei kyllä tyhjänpäiten soiteltu. Sensijaan jouduin tekemisiin telefuunin kanssa ensimmäisessä "asepalvelukessani". Liittyessäni kuusi-toistakesäisenä suojeluskuntaan jouduin viestikomppaniaan, jossa ennestään oli monta tuttua kaveria, luokkatovereitakin Simi-Eskosta alkaen. Muistanpa vielä ensimmäiset päällikköni, juuri leivotut alikersantti Kalle Lepistön ja vänrikki Reino Grapen (sittemm. Karkama). Kuuluin puhelinjoukkueeseen, ja niin alkoi tapsinvento, josta ei meinannut loppua tulla. Viimeiset kerrat katselin "kirkkaan" vetoa jossain Kannaksella elokuussa 1944, mutta sen jälkeen siirryin niin salaiseen viestitykseen, että siitä ei enempää, nyt.

Olin jo sitä ennen joutunut käymään sekä AUK:n että UK:n, edellisen jostain syystä

Oulu-lehti 17.12.1977
Valokuva: Atte Kalajoki

Panu Vanha kelan- kantaja muistelee

radiolinjalla, jälkimmäisen puhelinlinjalla. Siitä on ollut apua joskus myöhemminkin. Kun on vedottu asiantuntemukseeni, olen voinut sanoa radiosta uteleville, että minä kun kävin UK:ssa puhelinlinjan, niin enhän minä. . . ja puhelinasioita tiukanneelle olen voinut valittaa, että veli hyvä, mutta kun olin AUK:ssa radiolinjalla. . . Itse asiassa taisin olla kelankantolinjalla. Suojeluskunnan sinänsä hyödyllisissä harjoituksissa olin aina kelankantajana, ja UK:sta on muisto, että minulla oli joka päivä selässä ainakin kaksi, joskus neljäkin täyttä kelaa. Sopii kokeilla! Muistanpa eräänkin aamun Niinisalosta. Tavan mukaan haettiin varastolta tarvittava kama heti aamusaikan jälkeen. Joukkuetoiverini Vilmin Ville, vikkela poika, "vanaha" kyllä jo silloin, oli hypännyt vänrikin kanssa varikkoon ja jakeli sieltä kelaa, tankoa ja puhelimia. Kun kamelit oli lastattu,

oppilas Panu ainakin kolme kelaa, lähti joukko tahdissa mars. Oppilas Vilmi asteli reippaasti viimeisenä, kädet reippaasti ja vapaasti heiluun: ei ollut mitään kannettavaa, se oli jaettu. En minä, veli Ville, tätä pahalla muistele. Sinä olit johtajaksi syntynyt, osasit jo silloin työnjaon. Hyvinä kaverina me urhot sieltä aikamme vaelsimme kohti Oulua ja itää tähtien sekä taivaalla että mielessä kimmeltäessä.

Sitä ennen jo ja sittemmin useimmissa ammateissani olen kyllä ollut varsinainen puhelinöntekijä. Oulun puhelinlaitosta olen, luulen, rikastuttanut niin paljon, että olisin oikeastaan "natsan" ansainnut.

Oulun oma "sentraali" on, kuten on kerrottu, vain viisi vuotta Suomen telefuunia nuorempi. Tuohon naapuriin, Nordforsin apteekkiin, kytkettiin, tiemmä, ensimmäinen puhelinkone. Nordfors oli ve-

dättänyt johdon Heikolanniemestä Toppilansalmeen, ja sillä langalla oli kytketty sekä hänen Uusi apteekkinsa (Sammon talon paikalla) että aikanaan kuuluisa herrojen klubi, huvila Bellevue Toppilan pohjoisrannalla, oululaisittain "Pelleppy". Sen marraskuun 1882 toisen päivän iltana räjähti kuitenkin koko Uusi apteekki palamaan, ja siitä kipinästä syntyi niin hirveä tulipalo, että "puoli kaupunkia" paloi, koko keskusta Kirkkokadusta rantaan ja Pakkahuoneenkadusta Plaanaojaan, vieläpä osa Pakkahuoneenkadun eteläpuoleltakin. Liekö apteekkari lainkaan ehtinyt puhua "Pelleppyy" emännän kanssa! Sittemmin kaupungilla kyllä puhuttiin, mutta en halua sanoa, ketkä puhuivat, että kummas-kos' tuo, jos syytyi, kun sellaisia jumalattomia pelejä kuin telefuuni, että muka ihmissäni lankaa pitkin. . . ja sitten vielä sellaiseen paikkaan. . . ennen pahemmin sano. . . kuin herrojen "Pelleppyyhyn". Mutta nämähän tunnetaan.

Telefuunilaitos oli tietysti aluksi kovin ruottinkielinen, niin että se vastasikin ruotsiksi. Kun sitten tuli aika, että sentraali sai määräyksen vataata keskus, kuuluu monitoiminen oululainen liike- ja lakimies Torsten Lundberg tuoh-tuneen. Kai sentraalimme oli sen "keskuksensa" jotenkin kummasti suhhauttanut, niin että ruotsinkielinen Lundberg oli kuullut väärin. Niinpä hän oli konttorissaan äkäillyt, että nyt niistä on tullut niin uskonnollisia sentraalissa, että ne telefuuniinkin vastaavat, että "Jessus": "Nu ha' di blivi så religiösa. . ." Kertoi muuan vanha oululainen, joka sattui olemaan harjoittelijana "Lumperin konttuurissa".

